

ارزیابی سودمندی معیارهای اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی بر رشد آتی در فرآیند چرخه حیات شرکتها

آیدین کیانی*، محمدعلی آفایی**

چکیده

هدف این مقاله بررسی سودمندی معیارهای کیفیت گزارشگری مالی بر مؤلفه‌های رشد آتی شرکتها در فرآیند چرخه حیات است. در ادبیات موضوعی از کیفیت گزارشگری مالی به عنوان ابزاری برای کاهش عدم تقارن اطلاعاتی یاد شده است. بر اساس تئوری مزیت رقابتی و تئوری علامت‌دهی، چرخه حیات شرکتها می‌تواند عاملی مؤثر بر رفتار گزارشگری مالی شرکتها باشد. دوره مطالعه شامل سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۴ برای ۱۸۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه پژوهش نشان می‌دهد معیارهای تعدیلات سنواتی و نوسان سود عملیاتی بیشترین تأثیر را بر رشد آتی داراییها و درآمد فروش دارند. همچنین تنها معیار نوسان سود عملیاتی بیشترین تأثیر را بر رشد آتی ارزش بازار سهام دارد. علاوه بر آن هیچ یک از معیارهای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری در تمامی مراحل چرخه عمر بر مؤلفه‌های رشد آتی تأثیرگذار نمی‌باشد. نتایج حاصل بر استفاده از متغیرهای مذکور توسط تحلیلگران بنیادی در مراحل مختلف چرخه حیات شرکتها تأکید دارد.

واژگان کلیدی: معیارهای کیفیت گزارشگری مالی، عدم تقارن اطلاعاتی، رشد شرکت، مراحل چرخه حیات.

* دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه تربیت مدرس

** دانشیار حسابداری، دانشگاه تربیت مدرس

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۲/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۳/۲۷

نویسنده مسئول aidinkiani777@gmail.com

مقدمه

کارکرد ارزشمند اطلاعات مالی در تصمیمات تخصیص بهینه منابع و توسعه روزافزون اقتصادی، مورد اجماع صاحب‌نظران حسابداری در ادبیات موضوعی است. گزارشگری مالی یکی از منابع اطلاعاتی در دسترس بازارهای سرمایه است که انتظار می‌رود نقش مؤثری در توسعه سرمایه‌گذاری و افزایش کارایی آن ایفا نماید. افزایش کیفیت گزارشگری مالی به عنوان ابزاری برای ایفای مسئولیت پاسخگویی به نیازهای جامعه خود بوده است. با همه این تفاسیر، کیفیت گزارشگری مالی مفهوم چندبعدی است و تعریفی که همگان نسبت به آن اتفاق نظر داشته باشند، وجود ندارد. پژوهشگران از معیارهای گوناگونی برای اندازه‌گیری کیفیت استفاده کرده‌اند. ویژگی‌هایی نظیر کیفیت سود، پایداری سود، کیفیت ارقام تعهدی، هموارسازی سود، مدیریت سود واقعی، محافظه‌کاری و سایر موارد که به صورت جزیره‌ای و پراکنده در ادبیات و پژوهش‌های حسابداری به عنوان معیار اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری به صورت مکرر مورد استفاده قرار گرفته است. اما کیفیت گزارشگری مالی، مفهومی وسیع و گسترده است و محدود کردن و تعریف نمودن آن با یک معیار نظیر کیفیت ارقام تعهدی، مدیریت سود یا کیفیت سود، مناسب به نظر نمی‌رسد.

با توجه به محدودیت فزونی منافع بر مخارج تهیه اطلاعات برای شرکت‌ها، تعیین میزان اهمیت نسبی هر یک از معیارهای اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی که بتواند در هر مرحله‌ای از چرخه عمر، موجب بهبود برآورد میزان رشد آتی شرکت‌ها گردد، ضروری به نظر می‌رسد. بدیهی است ارتقای همه‌جانبه سطح کیفیت اطلاعات در تمامی معیارها نظیر کیفیت حسابرسی، کیفیت کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی، فراهم نمودن ساز و کارهای حاکمیت شرکتی برای ارتقای کیفیت سود و افشای کامل اطلاعات مورد توصیه اکید حسابرسان و نهادهای نظارتی است، اما تعیین اولویت نسبی و ضرایب اهمیت هر یک از معیارهای اندازه‌گیری در مراحل مختلف چرخه عمر عاملی تأثیرگذار برای سرمایه‌گذاران و تحلیلگران در برآورد رشد آتی شرکت‌ها بوده و موجب می‌شود آنان با دریافت اطلاعات با کیفیت بالاتر، تحلیل‌های سودمندتر و با خطای پیش‌بینی کمتری را ارائه نمایند.

این پژوهش درصدد سنجش تأثیرگذاری معیارهای مختلف اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری بر شرایط رشد آتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

تهران است. به اعتقاد پالپو و هیلی (۲۰۰۸)، کیفیت حسابداری به وضعیتی اطلاق می‌شود که بتوان به وسیله آن اطلاعات به درک بهتری در خصوص شرایط اقتصادی آتی شرکت‌های مورد بررسی و تحلیل، دست یافت. انگیزه اصلی این مطالعه بر اهمیت حسابداری با کیفیت بالاتر در تصمیم‌گیری دلالت دارد. علی‌رغم معرفی نقش اصلی و تعیین‌کننده، کیفیت اطلاعات حسابداری یک سازهٔ تئوریک مبهم^۱ است. علاوه بر آن، مفهوم کیفیت اطلاعات حسابداری با استفاده از طیف وسیعی از معیارها و مدل‌ها سنجیده می‌شود که اعتبار^۲ یا قابلیت تأیید آن با ابهام قابل توجهی روبروست. پژوهش‌های بسیاری بر مشکلات اعتبار معیارها تأکید داشته‌اند. دیچو و همکاران (۲۰۱۰)، با مروری جامع بر ادبیات کیفیت سود به این نتیجه رسیده‌اند که تحقیقات موجود به صورت صریح و روشن، تأثیر کیفیت گزارشگری مالی را در برآورد رشد آتی شرکت‌ها مشخص ننموده است.

زیمرن (۲۰۱۳) معتقد است برخی محققان تمایل دارند از کیفیت گزارشگری مالی به عنوان عامل محرک درجهٔ اول^۳ ارزش شرکت بدون هیچ تئوری پشتوانه یاد کنند. این در حالی است که به اعتقاد وی، کیفیت گزارشگری مالی در بهترین حالت، تنها عامل درجهٔ دوم محرک ارزش شرکت است. به عبارت دیگر پس از آن که معیارهای درجهٔ اول اقتصادی بر شرکت تأثیرگذار باشند، آن‌گاه معیارهای کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند بر ارزش شرکت تأثیرگذار باشد. بر اساس همین دیدگاه طبق پژوهش دیچو و همکاران (۲۰۱۰)، روابط علی^۴ بین کیفیت گزارشگری مالی و پیامدهای اقتصادی شرکت، از طریق حذف برخی از متغیرها در مسیر ابهام و تردید قرار می‌گیرد. بنابراین هدف اصلی این مقاله، ارزیابی اثربخشی معیارهای کیفیت گزارشگری مالی در پیش‌بینی رشد آتی شرکت‌ها در فرآیند چرخهٔ حیات آنها است.

پرسش اصلی در این پژوهش آن است که کدام یک از شاخص‌های کیفیت اطلاعات در مراحل مختلف چرخهٔ عمر، با رشد آتی شرکت‌ها رابطهٔ معناداری دارند؟ پرسش اساسی دیگر این است که شاخص‌های پایدار و مؤثر کیفیت گزارشگری مالی در طول فرآیند چرخهٔ حیات شرکت‌ها کدام است؟ در این تحقیق سعی بر آن است تا معیارهای اندازه‌گیری سودمند کیفیت اطلاعات در مراحل مختلف چرخهٔ عمر ارائه شود. بنابراین با توجه به طرح مسألهٔ بالا، پرسش‌های مطرح در این پژوهش به صورت زیر است:

الف. معیارهای اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی رایج در ادبیات موضوعی کدامند؟

- ب. آیا معیارهای کیفیت گزارشگری مالی در رشد آتی شرکت‌ها تأثیرگذار هستند؟
- ج. میزان اهمیت نسبی تأثیرگذاری هریک از معیارهای کیفیت گزارشگری مالی در رشد آتی چگونه است؟
- د. شاخص‌های پایدار کیفیت گزارشگری مالی در تأثیرگذاری بر رشد آتی شرکت‌ها در طول فرآیند چرخه حیات کدامند؟

در بخش دوم این پژوهش به مرور مبانی نظری و پیشینه تجربی پرداخته می‌شود. در بخش سوم به توصیف روش پژوهش پرداخته و بخش چهارم، نتایج تحلیل آماری متغیرها و آزمون فرضیه‌ها ارائه می‌شود و در نهایت محدودیت‌ها و پیشنهادات پژوهش‌های آتی ارائه می‌گردد.

مبانی نظری و پیشینه

تئوری‌های نمایندگی^۵ و قراردادهای، توجیه‌کننده رفتار گزارشگری مالی هستند. به طور مثال عواملی نظیر انگیزه‌های مدیریتی و کیفیت سود در ادبیات پژوهش شامل عملکرد ضعیف، سطوح بالای استقراض و نارسایی‌ها (ضعف‌های) کنترل‌های داخلی، وجود فشار برای رسیدن به سود بودجه شده یا سود هدف^۶ یا فراتر رفتن از آن و عواملی نظیر مقررات مالیاتی و شرایط اقتصادی در سطح کلان بر کیفیت اطلاعات حسابداری تأثیرگذار هستند (دی‌فاند و جیامبالو، ۱۹۹۴)، (کتینگ و زیمرمن، ۱۹۹۹)، (رویچودهوری، ۲۰۰۶)، (دویلر و همکاران، ۲۰۰۷)، (کیم و کی، ۲۰۱۰). همچنین ادبیات موضوعی پژوهش از تئوری‌های نمایندگی و قراردادها برای مطالعه پیامدهای کیفیت اطلاعات حسابداری استفاده می‌نماید. به طور مثال نتایج پژوهش بیدل و همکاران (۲۰۰۹)، مک نیکولز و استابن (۲۰۰۸) نشان دهنده رابطه مثبت و معنادار بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری است. استدلال آن‌ها بر این مبنا است که کیفیت اطلاعات حسابداری بالاتر منجر به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران می‌گردد و به عنوان یک مانع محدود کننده برای رفتار فرصت‌طلبانه مدیران^۸ است. به اعتقاد بارث و همکاران (۲۰۰۸)، گارسیا و همکاران (۲۰۱۰) کیفیت اطلاعات حسابداری ابزاری برای برآورد جریان‌های نقدی آینده است و با گزینش قراردادهای بدهی مرتبط است.

دونلسون و همکاران (۲۰۱۱) معتقدند عوامل اقتصادی بیشتر از معیارهای حسابداری در

توجیه رفتار گزارشگری مالی تأثیرگذار است. لی و شراف (۲۰۱۰) به بررسی این موضوع پرداخته‌اند که آیا کیفیت گزارشگری مالی، رشد اقتصادی را تسهیل می‌نماید یا خیر؟ آنان پیش‌بینی کردند که صنایع با عدم اطمینان اطلاعاتی بالاتر که کیفیت اطلاعات حسابداری بالاتری دارند، در مقایسه با سایر صنایع با کیفیت اطلاعات پائین‌تر، رشد بالاتری دارند. آنان معتقدند که کیفیت گزارشگری مالی بالاتر، شناسایی و گزینش پروژه‌ها را تسهیل نموده و هزینه سرمایه را کاهش می‌دهد، به گونه‌ای که در نهایت رشد سریع‌تری را به دنبال خواهد داشت. بنابراین بسیاری از تحقیقات استدلال می‌کنند کیفیت اطلاعات حسابداری بالاتر، عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد. اما با در نظر گرفتن عملکرد شرکت، نتایج حاصل اندکی مبالغه‌آمیز است.

زیمرن (۲۰۱۳) معتقد است که برخی از پژوهشگران کیفیت گزارشگری مالی برون‌سازمانی را به عنوان عامل درجه نخست پیامدهای اقتصادی شرکت‌ها (هزینه سرمایه و ارزش شرکت) می‌دانند. به اعتقاد وی، استنتاج‌های حاصل، این واقعیت که عملکردها، محصول فعالیت‌های عملیاتی و سرمایه‌گذاری می‌باشد را نادیده می‌گیرند. زیمرن (۲۰۱۳) عوامل محرک درجه اول را مزیت‌های رقابتی محصولات و خدمات ارائه‌شده، معرفی محصولات جدید، نیروی انسانی توانمند و با مهارت بالا، حق اختراع‌ها و محیط قانونی و مالیاتی پیرامون، کارایی زنجیره ارزش شرکت، همبستگی راهبردی و سایر عوامل می‌داند. ویژگی‌های یاد شده، از طریق سیستم اندازه‌گیری حسابداری^۹ افشا می‌شود که در معرض ریسک انگیزش مدیران، نارسایی‌های استانداردهای حسابداری و سطح عدم اطمینان محیطی و اقتصادی شرکت‌ها است.

تأثیر چرخه عمر شرکت‌ها بر کیفیت گزارشگری مالی

موجودات زنده متولد می‌شوند، رشد می‌کنند و به پیری می‌رسند و در نهایت می‌میرند. بر اساس تئوری چرخه عمر، شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی نیز همچون تمامی موجودات زنده دارای چرخه عمر هستند. شرکت‌ها با توجه به هر مرحله از حیات اقتصادی خود، سیاست و خط‌مشی خاصی را دنبال می‌کنند. این سیاست‌ها ممکن است بر کیفیت اطلاعات حسابداری و گزارشگری مالی شرکت‌ها مؤثر باشد (دهدار و آقایی، ۱۳۹۱). به اعتقاد لئوز (۲۰۰۴) و پیوتروسکی (۲۰۰۳) چرخه عمر شرکت بر رفتار کیفیت گزارشگری مالی تأثیرگذار است. دیدگاه رقابتی تأکید می‌نماید که افزایش کیفیت گزارشگری مالی

شرکت‌ها با حرکت در مراحل چرخه عمر همسو است و بر اساس دیدگاه علامت‌دهی، طی مراحل چرخه عمر، کیفیت گزارشگری مالی کاهش می‌یابد.

شرکت‌ها بر اساس مرحله‌ای از حیات اقتصادی که در آن قرار دارند، سیاست و خط‌مشی معینی را دنبال می‌نمایند، به گونه‌ای که این سیاست‌ها ممکن است در نحوه گزارشگری مالی و کیفیت افشای آنها اثرگذار باشد. بر اساس دیدگاه تئوری مزیت رقابتی، شرکت‌ها در مرحله رشد به دنبال حذف ریسک مزیت رقابتی هستند و اطلاعات با کیفیت پائین ارائه می‌دهند و تنها در صورت گذر از مرحله رشد و رسیدن به مرحله بلوغ، کیفیت اطلاعات مالی خود را ارتقا می‌دهند. در تئوری رقیب، یعنی تئوری علامت‌دهی، شرکت‌ها در مرحله رشد از آنجایی که نیاز به منابع مالی برون‌سازمانی نظیر عواید حاصل از انتشار سهام و اوراق قرضه دارند، سعی در ارتقا سطح کیفیت گزارشگری مالی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و علامت‌دهی در مورد فرصت‌های رشد و عملکرد آتی خود هستند؛ به گونه‌ای که این شرکت‌ها پس از گذر از مرحله رشد و دستیابی به منابع مالی و همچنین افزایش سطح دارایی‌ها و افزایش توان وثیقه‌ای برای اخذ تسهیلات مالی، تمایل خود را برای ارائه و افشای اطلاعات مالی با کیفیت از دست می‌دهند (لئوز، ۲۰۰۴)، پیوتروسکی (۲۰۰۳).

بر اساس تئوری چرخه حیات، شرکت‌ها به طور اجتناب‌ناپذیری تکامل داشته و از یک مرحله به مرحله دیگر انتقال می‌یابند (پورتر، ۲۰۰۴). طبق تئوری یادشده، شرکت‌ها در مراحل مختلف چرخه عمر از یک الگوی قابل پیش‌بینی تبعیت می‌نمایند و این روند برگشت پذیر نمی‌باشد. مطابق با پژوهش گرولن و همکاران (۲۰۰۲)، دی آنجلو و دی آنجلو (۲۰۰۶) سیاست‌های تقسیم سود، و همچنین بر اساس یافته‌های دیکینسون (۲۰۱۱)، الگوهای جریان‌های نقدی شرکت بر اساس مراحل مختلف چرخه عمر قابل تبیین است. به بیان دیگر بر اساس تئوری چرخه عمر، سیاست‌های مالی شرکتی وابسته به مراحل مختلف چرخه عمر بوده و از چرخه عمر تبعیت می‌نماید. در وضعیت بلوغ، شرکت‌ها، سرمایه‌گذاری، تأمین مالی و نگهداشت وجوه نقد کمتری دارند. شرکت‌های نوظهوری که در مرحله انتقال از مرحله معرفی به سمت مرحله رشد و بلوغ هستند، نیاز شدیدی به جذب منابع خارجی برای تأمین مالی فعالیت‌های تجاری خود دارند. مثال دیگر در مورد شرکت‌هایی است که در مرحله بلوغ یا انتقال از بلوغ به مرحله افول هستند. این گروه از

شرکت‌ها با توجه به کاهش ظرفیت‌های رشد، فرصت‌های سرمایه‌گذاری و تأمین مالی کمتری داشته و به علت ناتوانی در تأمین مالی خارجی، به ناچار از منابع داخلی شرکت، استفاده می‌نمایند. به منظور جذب منابع مالی، تأمین‌کنندگان منابع به دنبال شفافیت اطلاعاتی از سوی متقاضیان منابع مالی هستند و کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند به عنوان ابزاری جهت کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین دو طرف قرارداد تلقی گردد.

در زمینه تحقیقات خارجی انجام شده پیرامون موضوع مورد بحث، هوپ و همکاران (۲۰۱۷) به بررسی ارتباط تقاضای سهامداران برای اطلاعات حسابداری و سودمندی اقتصادی حسابداری پرداخته‌اند. نتایج آنان نشان می‌دهد کیفیت اقلام تعهدی با تقاضای سهامداران و نظارت آنها ارتباط قوی تری دارد و همچنین در شرکت‌های مذکور، اطلاعات حسابداری، سودمندی بیشتری در برآورد جریانهای نقد آتی دارد. همچنین نتایج پژوهش ژای و وانگ (۲۰۱۶) با موضوع کیفیت اطلاعات حسابداری و انتخاب گزینه سرمایه‌گذاری نشان می‌دهد، افزایش کیفیت گزارشگری مالی موجب بهبود انتخاب گزینه‌های سرمایه‌گذاری می‌شود.

لیم و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های تحصیل‌شونده و بازدهی شرکت‌های تحصیل‌کننده پرداخته‌اند. بر اساس نتایج به‌دست آمده، افزایش کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های سرمایه‌پذیر موجب افزایش بازدهی شرکت‌های تحصیل‌کننده می‌شود. همچنین رابطه مذکور در شرکت‌های تحصیل‌کننده‌ای که هزینه‌های نمایندگی بالایی دارد، ضعیف‌تر است. طبق نتایج پژوهش چن و همکاران (۲۰۱۱)، شرکت‌ها پیش از افشای ضعف‌های کنترل‌های داخلی، دارای سرمایه‌گذاری بیش از حد و کمتر از حد بوده‌اند، لیکن پس از گزارشگری ضعف‌های عمده، کفایت سرمایه‌گذاری آنها بهبود یافته است. همچنین نتایج پژوهش چنگ و همکاران (۲۰۱۳) نشان می‌دهد، بین کیفیت اطلاعات حسابداری و بیش‌سرمایه‌گذاری و کم‌سرمایه‌گذاری رابطه معکوس وجود دارد. همچنین رابطه مذکور در شرکت‌هایی با عدم تقارن اطلاعاتی و انگیزه مدیریت سود بالا، ضعیف‌تر است.

فرانسیس و همکاران (۲۰۰۴) به بررسی ارتباط بین هزینه حقوق صاحبان سهام و ویژگی‌های کیفی سود پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آنها نشان می‌دهد، ویژگی‌های مبتنی بر حسابداری (کیفیت اقلام تعهدی، پایداری، قابلیت پیش‌بینی و یکنواختی سود) بیشترین میزان

تأثیر را بر هزینه حقوق صاحبان سهام دارند و کیفیت ارقام تعهدی دارای قوی‌ترین رابطه است. همچنین پژوهش باتاچاریا و همکاران (۲۰۰۳) نشان می‌دهد شفافیت اطلاعات حسابداری پائین تر باعث افزایش هزینه حقوق صاحبان سهام و کاهش حجم معاملات سهام می‌گردد. همچنین شفافیت اطلاعات حسابداری، باعث افزایش کارایی تخصیص منابع می‌شود.

در پژوهش‌های داخلی نیز، اغلب محققان به ارزیابی سودمندی معیارهای کیفیت گزارشگری مالی در بهبود متغیرهایی نظیر کارایی سرمایه‌گذاری، هزینه سرمایه، رشد شرکت‌ها، پیش‌بینی در ماندگی مالی، عدم تقارن اطلاعاتی، ریسک سقوط قیمت سهام، بازدهی سهام و ارزش شرکت پرداخته‌اند. معیارهای مورد استفاده توسط آنان شامل ویژگی‌های کیفی سود نظیر کیفیت ارقام تعهدی، پایداری، قابلیت پیش‌بینی و یکنواختی سود و سایر مدلها نظیر محافظه‌کاری، مدل‌های اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی، تجدید ارائه صورتهای مالی، و کیفیت افشا است. نتایج پژوهش مهرانی و همکاران (۱۳۹۶) نشان می‌دهد شرکت‌های در مانده در مقایسه با شرکت‌های سالم، کیفیت سود پایین‌تری دارند. همچنین، با افزایش شاخص‌های کیفیت سود، احتمال مواجه شدن با در ماندگی مالی کاهش می‌یابد و افزودن شاخص‌های کیفیت سود به مدل اولیه مبتنی بر شاخص‌های مالی، قدرت پیش‌بینی‌کنندگی آن را افزایش می‌دهد.

یافته‌های تجربی صفری گرایلی و رعنائی (۱۳۹۶) نشان می‌دهد بین کیفیت گزارشگری مالی و ساختار سررسید بدهی با کارایی سرمایه‌گذاری شرکت، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری تحت تاثیر ساختار سررسید بدهی‌ها قرار دارد و با افزایش بدهی‌های با سررسید کوتاه‌مدت، این رابطه تضعیف می‌شود. حصارزاده و همکاران (۱۳۹۵) به طراحی مدلی برای کمینه‌سازی عدم اطمینان بر اساس معیارهای کیفیت داده‌های حسابداری پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آنان نشان داد، اولاً، بین بیشتر معیارهای مرسوم کیفیت، ارتباط معنی‌داری وجود دارد و این ارتباطات در برخی از موارد معکوس می‌باشد، ثانیاً، برخی از معیارها، سبب کاهش عدم اطمینان می‌گردد و ثالثاً، بعد معیارهای کیفیت قابل کاهش است. یافته‌های حاصل از مرحله دوم، سه مسیر تعاملی بین معیارهای کیفیت، جهت کمینه‌سازی عدم اطمینان را نشان می‌دهد و مهمترین معیارهای کیفیت را معرفی می‌نماید.

نتایج تحقیق مشایخ و نیکبخت (۱۳۹۵) نشان می‌دهد که با افزایش محافظه‌کاری

مشروط و نامشروط، حجم تسهیلات دریافتی شرکت‌ها افزایش می‌یابد. به بیان دیگر، موسسات مالی میل بیشتری به اعطای وام به شرکت‌هایی دارند که درجه بالاتری از محافظه‌کاری را اعمال می‌نمایند. طبق پژوهش فخاری و قورچایی (۱۳۹۵)، بین اطلاعات حسابداری و هزینه سرمایه رابطه معناداری وجود داشته و به‌ویژه کیفیت سود به عنوان عنصر مهم گزارشگری مالی دارای رابطه منفی و معنادار با هزینه سرمایه است. همچنین هزینه سرمایه با بازده مازاد سهامداران رابطه معکوس دارد.

افلاطونی و امیربختیاروند (۱۳۹۵) در پژوهش خود به بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت افشاء بر هزینه سرمایه با رویکرد متغیرهای ابزاری پرداخته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که در بررسی رابطه بین متغیرهای یادشده، تورش درون زایی وجود دارد و نتایج استفاده از رویکرد متغیرهای ابزاری، بیانگر وجود رابطه منفی و معنادار بین دو متغیر کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت افشاء با هزینه سرمایه است. طبق نتایج پژوهش کردستانی و خاتمی (۱۳۹۵) بین محافظه‌کاری نامشروط و ریسک آتی سقوط قیمت سهام رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین سطح محافظه‌کاری نامشروط، نقش محافظه‌کاری مشروط در پیش‌گیری از ریسک آتی سقوط قیمت سهام محدود نمی‌کند. به علاوه بین کیفیت بالاتر حسابرسی با ریسک آتی سقوط قیمت سهام رابطه معناداری یافت نشد.

نتایج تحقیق ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۵) نشان می‌دهد بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. سپس مدل پژوهش برای هر یک از مراحل چرخه عمر به طور جداگانه مورد آزمون قرار گرفت؛ که نتایج بیانگر ارتباط مثبت معنی‌دار در مرحله رشد می‌باشد؛ اما در مرحله بلوغ و افول ارتباط معنی‌داری بین کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی وجود ندارد.

اثنی‌عشری و اسدی (۱۳۹۴) معیارهای سنجش کیفیت اطلاعات حسابداری و بازده اضافی مطلق را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. نتایج تحقیق آنان نشان داد شاخص بازده اضافی مطلق توانایی ارزیابی معیارهای سنجش کیفیت اطلاعات از بُعد دقت (پایداری)، پیش‌بینی‌پذیری، هموارسازی، مربوط بودن، آگاهی‌دهندگی، به‌هنگام بودن، محافظه‌کاری و شفافیت) را داراست. بعلاوه، معیار آگاهی‌دهندگی، در مقایسه با سایر معیارهای سنجش مورد بررسی، توان بیشتری (مثبت و معنی‌دار)، در کسب بازده اضافی مطلق دارد. کنترل عوامل ناهنجاری بر رفتار متغیر وابسته و کنترل مدل تجاری، ریسک و

محیط عملیاتی بر رفتار متغیرهای مستقل نیز بر نتایج پژوهش اثرگذار نبود.

مرادی و اسکندر (۱۳۹۳) به بررسی کیفیت سود طی چرخه عمر در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته‌اند. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که بر اساس معیارهای پایداری سود و پیش‌بینی‌کنندگی سود، کیفیت سود طی چرخه عمر شرکت‌ها، متفاوت است. بر این اساس، پیش‌بینی‌کنندگی و پایداری سود شرکت‌هایی که در مرحله افول قرار دارند، از سایر شرکت‌ها کمتر است. این در حالی است که بین شرکت‌های بالغ و رشدی تفاوت معناداری وجود ندارد. لازم به ذکر است که محافظه‌کاری و مربوط بودن ارزش، طی چرخه عمر شرکت‌ها تفاوت معناداری ندارد. آقایی و رحمانی (۱۳۹۲)، مدلی برای ارزیابی تأثیرگذاری خصوصیات کیفی بر سودمندی گزارشگری مالی ارائه نمودند. نتایج نشان داد، محافظه‌کاری و قابل فهم بودن تأثیر معنی‌داری بر سودمندی نداشتند. همچنین بین خصوصیات کیفی محافظه‌کاری و بیان صادقانه و بی‌طرفی، خصوصیات کیفی مربوط بودن و قابل اتکا بودن، و خصوصیات کیفی ارزش پیش‌بینی و ارزش تاییدکنندگی رابطه متقابل وجود داشت و بنابراین پیشنهاد کردند از خصوصیات کیفی حذف شود. همچنین با توجه به اینکه تأثیر مربوط بودن بر سودمندی بیشتر از تأثیر قابل اتکا بودن است، بنابراین چنین می‌توان نتیجه‌گیری کرد که استفاده کنندگان صورتهای مالی به دنبال اطلاعات مربوط هستند و قابلیت اتکای اطلاعات در درجه دوم اهمیت قرار دارد.

نتایج پژوهش حقیقت و رایگان (۱۳۸۷) نشان می‌دهد که قیمت جاری سهام شرکت‌هایی که بیشتر اقدام به هموارسازی سود کرده‌اند، حاوی اطلاعات کمتری درباره سودها و جریانهای نقد آتی بوده است. در نتیجه هموارسازی سود بیشتر به قصد تحریف، و نه انتقال اطلاعات محرمانه مدیریت، انجام شده است.

با توجه به مبانی نظری و پرسش‌های مطرح‌شده فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر است:
همان‌طور که پیش‌تر ملاحظه گردید، هدف مقاله، بررسی این موضوع است که آیا معیارهای کیفیت اطلاعات حسابداری طی مراحل مختلف چرخه عمر، بر رشد آتی شرکت‌ها، تأثیر مثبت و معناداری دارند یا خیر؟ و یا به عبارت دیگر شاخص‌های کیفیت اطلاعات حسابداری پایدار در طول فرآیند چرخه حیات شرکت‌ها کدامند؟ بنابراین فرضیه پژوهش به شرح زیر است:

فرضیه: معیارهای کیفیت اطلاعات حسابداری در طول فرآیند چرخه عمر، نقش معناداری در رشد آتی شرکت دارد.

هدف این پژوهش تعیین و شناسایی درجه اهمیت معیارهایی از کیفیت اطلاعات حسابداری است که باعث افزایش رشد آتی شرکت‌ها می‌گردند. طبق مطالعات زیمرمن (۲۰۱۳) و دیچو و همکاران (۲۰۱۰)، معیارهای کیفیت اطلاعات حسابداری در ادبیات موضوعی به طور گسترده‌ای تعریف شده‌اند و از لحاظ اعتبار (قابلیت تأیید) با ابهام روبرو بوده‌اند.

روش شناسی

هدف این پژوهش توسعه دانش تجربی در یک زمینه خاص است. در این پژوهش معیارهای مختلف اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی از ادبیات موضوعی استخراج و تأثیرگذاری آن بر رشد آتی شرکت‌ها در طول چرخه حیات، مدل‌سازی شده است. هدف تعیین متغیرهای پایدار و با اثرگذاری بالا در طول فرآیند چرخه حیات است. متغیرهای مورد استفاده پژوهش از نرم‌افزار ره‌آورد نوین و سایت بورس اوراق بهادار تهران گردآوری شد. در این تحقیق به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نمونه آماری شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴ است. نمونه‌گیری به صورت حذفی و با اعمال محدودیت‌های زیر حاصل می‌گردد.

الف. شرکت‌های عضو صنایع واسطه‌گری‌های مالی (سرمایه‌گذاری‌ها، بانک‌ها، هلدینگ‌ها و بیمه‌ای) از نمونه مورد بررسی خارج شدند.

ب. شرکت‌هایی که در طول دوره پژوهش تغییر سال مالی داده‌اند، از نمونه آماری حذف شدند.

ج. شرکت‌هایی که در طول دوره پژوهش از فهرست شرکت‌های بورس خارج شده‌اند از نمونه تحلیل خارج شدند.

مدل‌ها

به منظور آزمون فرضیه از مدل (۱) به شرح زیر استفاده می‌گردد:

$$G_{it+1} = \beta_0 + \beta_{k1} Introduction_{it} * AQ_{kit} + \beta_{k2} Growth_{it} * AQ_{kit} \\ + \beta_{k3} Mature_{it} * AQ_{kit} + \beta_{k4} Shakeout_{it} * AQ_{kit} \\ + \beta_{k5} Decline_{it} * AQ_{kit} + \beta_k \sum controls_{kit} + \varepsilon_{it}$$

مدل ۱

نحوه سنجش متغیرهای پژوهش رشد آتی شرکت

G_{it+1} : رشد آتی شرکت (متغیر وابسته) که از سه متغیر رشد داراییها، رشد درآمد فروش و رشد ارزش بازار سهام محاسبه می‌گردد.

چرخه عمر شرکت

در این پژوهش برای اندازه‌گیری مراحل مختلف چرخه عمر شرکت از روش‌شناسی دیکینسون (۲۰۱۱) استفاده شده است. دیکینسون (۲۰۱۱)، الگوی جریان‌های نقدی شرکت را به عنوان شاخصی برای چرخه عمر معرفی کرده است که بر اساس الگوهای جریان‌های نقدی عملیاتی، سرمایه‌گذاری و مالی شرکت تعیین می‌شوند. بر اساس الگوی دیکینسون (۲۰۱۱)، ترکیبی از جریان‌های نقدی هشت‌گانه می‌تواند چرخه عمر شرکت را نمایان سازد:

جدول ۱: معیار اندازه‌گیری و تعیین چرخه عمر بر اساس روش‌شناسی دیکینسون (۲۰۱۱)

شرح	ظهور	رشد	بلوغ	رکود(تزلزل)	رکود(تزلزل)	رکود(تزلزل)	افول	افول
جریان نقدی عملیاتی	-	+	+	-	+	+	-	-
جریان نقدی سرمایه‌گذاری	-	-	-	-	+	+	+	+
جریان نقدی تأمین مالی	+	+	-	-	+	+	-	-

در صورتی که شرکت مورد بررسی در هر یک از مراحل فوق قرار داشته باشد، به ترتیب با نمادهای $Shakeout_{it}$ ، $Mature_{it}$ ، $Growth_{it}$ ، $Introduction_{it}$ و $Decline_{it}$ نشان داده شده و از طریق متغیر باینری (صفر و یک) هر مرحله از چرخه عمر تعیین می‌گردد.

معیارهای کیفیت گزارشگری مالی

AQ_{it} : معیارهای کیفیت اطلاعات حسابداری که در این پژوهش از معیارهای قرینه نوسان سود عملیاتی، قرینه قدرمطلق ارقام تعهدی، قرینه هموارسازی سود، قرینه قدرمطلق تعدیلات سنواتی، قرینه قدرمطلق هزینه غیرعادی تولید (مدیریت سود واقعی)، قرینه کل ارقام تعهدی، قرینه قدرمطلق خطای برازش دریافتنی‌ها بر درآمد فروش، قرینه قدرمطلق ارقام تعهدی غیرنرمال، قابلیت پیش‌بینی و پایداری سود استفاده شده است.

قرینه نوسان سود عملیاتی (AQ_1): نوسان سود عملیاتی ($\delta_{t-3}^t E$) که با انحراف استاندارد سودهای عملیاتی اندازه‌گیری می‌شود. نظیر آنچه در تحقیقات فرانسیس و همکاران (۲۰۰۶)، دیچاو و دیچو (۲۰۰۲)، فرانسیس و همکاران (۲۰۰۴). بنابراین انحراف معیار چهار ساله منتهی به سال t می‌باشد که بر اساس جمع داراییها همگن شده است.

قرینه قدرمطلق کل ارقام تعهدی (AQ_2): با توجه به این که احتمال می‌رود برخی از واحدهای تجاری نسبت به سایرین دارای ارقام تعهدی بسیار بزرگ و بسیار کوچک و ناپایدار باشند در برخی از تحقیقات نظیر دیچاو و همکاران (۲۰۰۳) از معیار قدرمطلق ارقام تعهدی تجاری برای اندازه‌گیری معیار کیفیت استفاده می‌گردد. در این پژوهش قرینه قدر مطلق کل ارقام تعهدی پس از محاسبه به شرح زیر که بر اساس جمع داراییها همگن شده است، به عنوان یکی از معیارهای کیفیت استفاده می‌گردد:

$$-|TACC_{jt}| = -|E_{jt} - CFO_{jt}|$$

قرینه همبستگی تغییر جریانهای نقدی عملیاتی و ارقام تعهدی (AQ_3): همبستگی تغییر جریانهای نقدی عملیاتی و ارقام تعهدی به عنوان یکی از شاخصهای هموارسازی سود مورد توجه برخی از تحقیقات کیفیت نظیر فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵) می‌باشد. با توجه به آن که انتظار می‌رود همبستگی تغییر جریانهای نقدی و ارقام تعهدی منفی باشد، هرچه همبستگی منفی تر باشد، نشان دهنده مخدوش شدن تصویر نوسان در عملکرد اقتصادی

شده و منجر به کیفیت پائین‌تر می‌شود. در این تحقیق از معیار قرینه همبستگی تغییر جریانهای نقدی و اقلام تعهدی طی چهار سال به عنوان یکی از معیارهای کیفیت استفاده می‌گردد.

$$-\text{Corr}(\Delta \text{TACC}, \Delta \text{CFO}) = -\text{Corr}(\{\text{TACC}_{jt} - \text{TACC}_{jt-1}\}, \{\text{CFO}_{jt} - \text{CFO}_{jt-1}\})$$

قرینه قدرمطلق تعدیلات سنواتی (AQ4): با توجه به این که بخش عمده تعدیلات سنواتی نشان دهنده اصلاح اشتباه در دوره‌های قبل می‌باشد. برای اندازه‌گیری کیفیت در سال t از قرینه قدرمطلق تعدیلات سنواتی سال $t+1$ که بر اساس جمع داراییها همگن شده، استفاده شده است. تعدیلات سنواتی به طور معمول با تجدیدارائه صورتهای مالی همراه می‌باشد. $-|PPA_{jt+1}|$

قرینه قدرمطلق مدیریت سود واقعی یا هزینه تولید غیرعادی (AQ5): هزینه تولید غیرعادی به عنوان یکی از شاخص‌های مدیریت سود، در برخی از تحقیقات نظیر رویچودهوری (۲۰۰۶) به عنوان معیار اندازه‌گیری کیفیت در نظر گرفته شده است. در مدل هزینه‌های تولید غیرعادی تولید به شرح زیر، پس از برآورد ضرایب حاصل از برازش سه متغیر جمع داراییها، فروش، تغییرات فروش بر تغییرات موجودی مواد و کالا، تفاوت هزینه‌های تولید و سه متغیر یاد شده به عنوان هزینه‌های تولید غیرعادی در نظر گرفته می‌شود. در این پژوهش از قرینه قدرمطلق هزینه تولید غیرعادی به عنوان معیار کیفیت استفاده شده است.

$$\text{PROD}_{jt} = \alpha_0 + \beta_1(1/A_{jt}) + \beta_2 \left(S_{jt}/A_{jt} \right) + \beta_3 \left(\Delta S_{jt}/A_{jt} \right) + \varepsilon_{jt}$$

قرینه کل اقلام تعهدی (AQ6): در برخی از تحقیقات نظیر باتاچاریا و همکاران (۲۰۰۳) کل اقلام تعهدی به عنوان معیار نشان‌دهنده میزان محافظه‌کاری واحدهای تجاری در نظر گرفته شده است. هر اندازه که کل اقلام تعهدی کمتر (منفی‌تر) باشد، نشان‌دهنده میزان شناسایی هرچه سریع‌تر زیان‌ها و هرچه باتأخیرتر سودهای حسابداری تفسیر می‌شود. لذا در این تحقیق از قرینه کل اقلام تعهدی به عنوان معیار اندازه‌گیری کیفیت استفاده می‌شود.

$$-\text{TACC}_{jt} = -(E_{jt} - \text{CFO}_{jt})$$

قرینه قدرمطلق خطای برآزش دریافتنی‌ها بر درآمد فروش (AQ7): در برخی از پژوهش‌ها نظیر دیچاو و همکاران (۲۰۰۴) قدرمطلق بخشی از حسابهای دریافتنی که با برآزش تغییر درآمد فروش قابل توضیح نمی‌باشد، می‌تواند به عنوان معیار کیفیت در نظر گرفته شود. در این تحقیق از قرینه قدر مطلق مزبور به عنوان معیار کیفیت اطلاعات استفاده شده است.

$$REC_{jt} = \alpha_0 + \beta_1 S_{jt} + \varepsilon_{jt}$$

قرینه قدر مطلق ارقام تعهدی غیرنرمال (AQ8): قدر مطلق ارقام تعهدی غیرنرمال حاصل از برآزش میزان فروش و داراییهای ثابت بر کل ارقام تعهدی در برخی از تحقیقات نظیر کیم و همکاران (۲۰۱۲) به عنوان معیار کیفیت در نظر گرفته شده است. در این تحقیق نیز از قرینه قدر مطلق مزبور بهره گرفته می‌شود.

$$\begin{aligned} TA_{jt}/A_{jt-1} = & \alpha_0 + \beta_1 1/A_{jt-1} + \beta_2 \left(S_{jt}/A_{jt-1} \right) + \beta_3 \left(FA_{jt}/A_{jt-1} \right) \\ & + \varepsilon_{jt} \end{aligned}$$

قابلیت پیش‌بینی سود (AQ9): انحراف معیار استاندارد خطای برآزش سود عملیاتی دوره جاری بر دوره بعد؛ در برخی از پژوهش‌ها نظیر بارث و همکاران (۲۰۰۱) به عنوان معیار قابلیت پیش‌بینی سود و کیفیت تعریف عملیاتی گردیده است. در این پژوهش نیز به تبعیت از انحراف معیار استاندارد خطای چهارساله منتهی به سال t برای اندازه‌گیری کیفیت در سال t استفاده می‌شود. به منظور همگن سازی از جمع داراییها استفاده شده است.

$$E_{jt+1} = \alpha_0 + \beta_1 E_{jt} + \varepsilon_{jt}$$

پایداری سود (AQ10): از ضریب β_1 رگرسیون زیر که به روش غلطان برای هر شرکت به طور جداگانه محاسبه می‌شود:

$$E_{t+1} = \alpha_0 + \beta_1 E_t + \varepsilon_t$$

آمار توصیفی

برای بررسی و تجزیه و تحلیل متغیرهای گردآوری شده، آمار توصیفی هر یک از داده‌ها در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: آمار توصیفی

چولگی	کشدگی	انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	نماد	شرح
۱/۳۲۷۵	۵/۶۶۱۷	۰/۲۳۲۲	۰/۱۹۵۹	۱/۲۷۴۵	-۰/۲۵۴۳	G_Assets_{it}	رشد داراییها
۱/۳۷۱۵	۸/۰۸۴۴	۰/۳۳۷۴	۰/۱۹۴۴	۲/۲۰۰۶	-۰/۵۹۰۹	G_Sales_{it}	رشد درآمد فروش
۲/۲۸۶۷	۹/۴۶۰۱	۰/۸۱۷۵	۰/۳۳۴۱	۴/۹۶۴۴	-۰/۶۵۵۵	G_MVE_{it}	رشد ارزش بازار حقوق صاحبان سهام
-۲/۱۹۸۹	۱۰/۳۷۹۸	۰/۰۵۷۶	-۰/۴۶۸۷	-۰/۰۰۸۸	-۰/۰۷۱۱	AQ_{1it}	قرینه نوسان سود عملیاتی
-۱/۴۰۲۷	۵/۱۳۱۸	۰/۰۷۵۸	-۰/۴۱۸۶	-۰/۰۰۱۶	-۰/۰۸۸۴	AQ_{2it}	قرینه قدر مطلق کل ارقام تعهدی
۱/۹۶۳۰	۶/۲۹۵۱	۰/۳۹۹۰	-۰/۹۹۹۶	-۰/۸۳۵۳	-۰/۷۲۶۶	AQ_{3it}	هموارسازی سود
-۳/۰۱۱۵	۱۴/۳۸۸۹	۰/۰۲۲۶	-۰/۱۶۲۶	۰/۰۰۰۰	-۰/۰۱۶۶	AQ_{4it}	قرینه قدر مطلق تعدیلات سنواتی
-۱/۷۱۷۰	۶/۹۰۲۹	۰/۰۸۲۹	-۰/۴۷۰۷	-۰/۰۰۱۳	-۰/۰۹۱۷	AQ_{5it}	قرینه قدر مطلق مدیریت سود واقعی (هزینه غیر عادی)
۰/۸۴۶۲	۴/۸۴۱۱	۰/۱۴۲۰	-۰/۳۲۸۷	۰/۶۱۶۱	۰/۰۳۷۴	AQ_{6it}	قرینه کل ارقام تعهدی
-۲/۳۷۴۱	۱۰/۵۹۶۱	۰/۰۵۲۱	-۰/۳۵۷۲	-۰/۰۰۰۵	-۰/۰۴۹۰	AQ_{7it}	قرینه قدر مطلق خطای برآزش دریافتیها بر درآمد فروش
-۱/۸۰۷۸	۷/۶۵۱۳	۰/۰۹۹۹	-۰/۶۴۹۹	-۰/۰۰۱۹	-۰/۱۱۸۳	AQ_{8it}	قرینه قدر مطلق ارقام تعهدی غیرنرمال
۱/۴۹۵۶	۵/۴۱۰۰	۰/۰۳۷۳	۰/۰۰۶۹	۰/۲۱۶۶	۰/۰۵۵۴	AQ_{9it}	قابلیت پیش‌بینی سود
-۰/۱۵۱۴	۵/۲۳۱۸	۰/۰۷۲۳	-۰/۲۸۴۳	۰/۲۶۵۳	-۰/۰۰۵۵	AQ_{10it}	پایداری سود
تعداد نمونه مورد مطالعه: ۱۸۸ شرکت طی سالهای ۱۳۸۰ الی ۱۳۹۴							

همان طور که ملاحظه می‌شود برای اندازه‌گیری رشد آتی از سه متغیر رشد آتی داراییها، درآمد فروش و ارزش بازار سهام استفاده گردیده است. متغیرهای ارائه شده برای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری به حالت قرینه ارائه شده‌اند تا تحلیل‌ها آسان‌تر شود، به گونه‌ای که همواره بزرگتر بودن متغیرها معرف کیفیت بالاتر باشد. متغیرهای ارزش بازار به ارزش دفتری و کیفیت حسابرسی نیز به عنوان متغیرهای کنترلی در نظر گرفته شده‌اند

به منظور تشخیص و انتخاب روش برآزش از بین روش‌های داده‌های ترکیبی^{۱۰} و داده‌های تابلویی^{۱۱} از آزمون اف-لیمر استفاده شده است. بنابراین باید فرض الگوی مقدار ثابت مشترک که همان همگن بودن مقاطع مختلف است، آزمون شود. در صورت مناسب بودن روش داده‌های تابلویی، آزمون هاسمن به منظور تشخیص روش مناسب اثرات ثابت و اثرات تصادفی صورت پذیرد. در صورت رد روش داده‌های تابلویی می‌بایست از داده‌های ترکیبی استفاده شود.

آزمون پایایی متغیرها

به منظور اطمینان از ساختگی نبودن و بروز نتایج نامطمئن مدل، در ابتدا ایستایی متغیرها با استفاده از آزمون هادری بررسی شده است. جدول ۳ نتایج حاصل از آزمون ایستایی (مانایی) متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. نامانایی باعث بروز مشکل رگرسیون کاذب می‌گردد. با توجه به آماره‌های آزمون هادری و سطح معناداری، تمامی متغیرهای پژوهش مانا (ایستا) هستند.

جدول ۳: نتایج آزمون هادری برای تشخیص وضعیت مانایی متغیرها

متغیر (نماد)	نماد	آماره آزمون هادری	معناداری	وضعیت ایستایی (مانایی)
رشد درآمد فروش	G_{it+1}	۴/۹۳۹۸	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
رشد کل داراییها	G_{it+1}	۱۰/۰۴۲۰	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
رشد ارزش بازار حقوق صاحبان سهام	G_{it+1}	۸/۵۴۵۹	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قرینه نوسان سود عملیاتی	AQ_{1it}	۱۶/۲۸۳۵	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قرینه قدرمطلق کل اقلام تعهدی	AQ_{2it}	۸/۸۰۴۷۵	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
هموارسازی سود	AQ_{3it}	۱۴/۴۸۰۱	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قرینه قدرمطلق تعدیلات سنواتی	AQ_{4it}	۶/۷۹۳۱	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قرینه کل اقلام تعهدی غیرنرمال	AQ_{5it}	۸/۵۰۱۹	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قرینه کل اقلام تعهدی	AQ_{6it}	۹/۰۷۱۲	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قرینه قدرمطلق خطای برازش دریافتنی‌ها بر درآمد فروش	AQ_{7it}	۹/۹۵۱۳	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قرینه قدرمطلق اقلام تعهدی غیرنرمال	AQ_{8it}	۷/۱۰۸۳	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
قابلیت پیش‌بینی سود	AQ_{9it}	۱۸/۵۵۷۱	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
پایداری سود	AQ_{10it}	۸/۶۹۹۵	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
ارزش بازار به ارزش دفتری	MTB_{it}	۱۴/۳۵۱۶	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)
کیفیت حسابرسی	$AuditQuality_{it}$	۲۷/۰۰۱۵	۰/۰۰۰۰	ایستا(مانا)

جدول شماره ۴، نتایج حاصل از برازش مدل را برای رشد آتی داراییها در هر یک از مراحل چرخه عمر نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌گردد، معیار قرینه قدر مطلق تعدیلات سنواتی در تمامی مراحل چرخه عمر بر رشد آتی شرکت‌ها تأثیر مستقیم و معناداری دارد. به عبارت دیگر شرکت‌هایی که تعدیلات سنواتی کمتری داشته‌اند، رشد آتی بیشتری را دارا هستند. همچنین متغیر قرینه نوسان سود عملیاتی در مراحل رشد، بلوغ و تزلزل، بر رشد آتی داراییها تأثیر مثبت و معناداری دارد. معیار قرینه قدر مطلق خطای برازش دریافتنی‌ها بر درآمد فروش نیز در مرحله بلوغ بر رشد آتی شرکت‌ها تأثیر مثبت و معناداری دارد.

جدول شماره ۵، یافته‌های حاصل از برازش مدل برای رشد آتی درآمد فروش را در هر یک از مراحل چرخه عمر نشان می‌دهد. متغیر قرینه نوسان سود عملیاتی در مراحل رشد، بلوغ، تزلزل و افول تأثیر مثبت و معناداری بر رشد آتی درآمد فروش دارد. معیار قرینه قدر مطلق تعدیلات سنواتی در مراحل بلوغ، تزلزل و افول تأثیر مثبت و معناداری بر رشد آتی درآمد فروش شرکت‌ها دارد. سایر متغیرهای مورد استفاده در هر یک از مراحل چرخه عمر تأثیر معناداری بر رشد آتی درآمد فروش ندارند.

جدول ۶ نتایج حاصل از برازش مدل برای رشد آتی ارزش بازار حقوق صاحبان سهام را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج ضرایب برازش شده، متغیر قرینه نوسان سود عملیاتی در هر یک از مراحل رشد، بلوغ، تزلزل و افول بر رشد آتی ارزش بازار سهام تأثیر مثبت و معناداری دارد. متغیر قرینه قدر مطلق کل ارقام تعهدی در هیچ‌یک از مراحل چرخه عمر بر رشد آتی ارزش بازار سهام به صورت معنادار تأثیرگذار نیست. معیارهای قرینه کل ارقام تعهدی در مرحله رشد و متغیر پایداری سود در مراحل رشد و بلوغ بر رشد آتی ارزش بازار سهام تأثیرگذاری مثبت و معنادار دارند. سایر متغیرهای مورد استفاده در هر یک از مراحل چرخه عمر بر رشد آتی ارزش بازار سهام تأثیرگذار نیستند.

همان‌طور که ملاحظه گردید برخی از متغیرهای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری در طول فرآیند چرخه حیات شرکت‌ها بر هیچ‌یک از مؤلفه‌های رشد آتی معنادار نیستند. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد معیارهای قرینه کل ارقام تعهدی غیرنرمال، قرینه کل ارقام تعهدی، قرینه قدر مطلق ارقام تعهدی غیرنرمال، قابلیت پیش‌بینی سود و پایداری سود در هیچ‌یک از مراحل چرخه عمر بر رشد آتی داراییها معنادار نیست. در

مورد مؤلفه‌های رشد آتی درآمد فروش نیز معیارهای قرینه کل ارقام تعهدی غیرنرمال، قرینه کل ارقام تعهدی، قرینه قدرمطلق خطای برآزش دریافتی‌ها بر درآمد فروش، قرینه قدرمطلق ارقام تعهدی غیرنرمال، قابلیت پیش‌بینی سود و پایداری سود، تأثیر معناداری در هیچ یک از مراحل چرخه عمر ندارد و معیارهای قرینه قدرمطلق کل ارقام تعهدی، قرینه قدرمطلق تعدیلات سنواتی، قرینه قدرمطلق خطای برآزش دریافتی‌ها بر درآمد فروش، قرینه قدرمطلق ارقام تعهدی غیرنرمال و قابلیت پیش‌بینی سود در هیچیک از مراحل چرخه عمر بر رشد آتی ارزش بازار سهام معنادار نمی‌باشد.

جدول ۴: نتایج حاصل از برازش مدل برای رشد آتی داراییها در هریک از مراحل چرخه عمر

نوع برازش مدل	دوربین واتسن	معناداری آماره F	آماره F	R ²	Adj. R ²	β_{k5}	β_{k4}	β_{k3}	β_{k2}	β_{k1}	متغیر کیفیت اطلاعات
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۵۱۹	۰/۰۰۰۰	۲/۰۴۳۹	۰/۱۶۳۰	۰/۰۸۳۲	-۰/۰۴۵۴	۰/۶۴۷۶***	۱/۰۴۶۴***	۰/۰۰۶۴***	-۰/۰۸۷۴***	AQ1
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۶۷۹	۰/۰۰۰۰	۱/۴۷۳۲	۰/۱۲۲۸	۰/۰۳۹۴	۱/۳۵۱۳***	۰/۲۰۴۵	۰/۰۹۸۴	۰/۲۲۷۲**	۰/۴۴۳۰*	AQ2
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۷۷۲	۰/۰۰۰۰	۱/۴۴۵۸	۰/۱۲۰۸	۰/۰۳۷۲	-۰/۵۶۶۴***	-۰/۳۲۴۲**	-۰/۰۸۶۹	-۰/۰۵۴۳	-۰/۲۰۳۷	AQ3
پانل/اثرات ثابت	۱/۸۲۴۳	۰/۰۰۰۰	۱/۶۶۷۷	۰/۱۳۶۸	۰/۰۵۴۷	۰/۱۳۱۸***	۰/۱۰۳۸***	۰/۰۷۳۲***	۰/۰۷۸۸***	۰/۰۵۹۹**	AQ4
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۷۶۵	۰/۰۰۳۶	۱/۴۰۴۴	۰/۱۱۷۷	۰/۰۳۳۹	۰/۳۰۳۷	۰/۹۵۹۵	-۰/۴۹۷۳	-۰/۲۹۰۳	-۰/۲۸۵۸	AQ5
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۷۴۷	۰/۰۰۰۳	۱/۴۰۸۰	۰/۱۱۸۰	۰/۰۳۴۲	۰/۳۲۵۹	۰/۱۰۵۹	-۰/۱۰۹۰	-۰/۰۲۱۸	-۰/۰۹۰۶	AQ6
پانل/اثرات ثابت	۱/۸۲۵۲	۰/۰۰۰۰	۱/۴۷۱۷	۰/۱۲۲۷	۰/۰۳۹۳	-۰/۱۸۸۳	۰/۲۷۳۰*	۰/۱۸۶۳**	۰/۱۱۲۸*	۰/۱۲۶۷*	AQ7
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۸۵۰	۰/۰۰۰۰	۱/۴۵۵۴	۰/۱۲۱۵	۰/۰۳۸۰	۰/۵۴۰۳	۰/۷۶۹۶	۰/۲۴۰۸	۰/۲۷۶۶	۰/۲۹۶۷	AQ8
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۷۹۰	۰/۰۰۰۱	۱/۴۵۱۲	۰/۱۲۱۲	۰/۰۳۷۶	۰/۶۵۸۳	۰/۱۰۸۰	۰/۱۲۲۲	۰/۰۴۰۴	۰/۰۳۸۰	AQ9
پانل/اثرات ثابت	۱/۷۷۶۴	۰/۰۰۰۰	۱/۴۲۰۷	۰/۱۱۸۹	۰/۰۳۵۲	-۰/۷۵۸۴	۰/۵۵۹۸	۰/۳۲۱۷	۰/۲۳۵۴	۰/۱۴۰۱	AQ10

تعداد نمونه مورد مطالعه: ۱۸۸ شرکت طی سالهای ۱۳۸۰ الی ۱۳۹۴

***: معناداری در سطح اطمینان ۹۹ درصد

** : معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد

*: معناداری در سطح اطمینان ۹۰ درصد

جدول ۵: نتایج حاصل از برازش مدل برای رشد آتی درآمد فروش در هریک از مراحل چرخه عمر

نوع برازش مدل	دوربین واتسون	معناداری آماره F	آماره F	R ²	Adj. R ²	β_{k5}	β_{k4}	β_{k3}	β_{k2}	β_{k1}	متغیر کیفیت اطلاعات
داده های ترکیبی	۱/۸۵۹۸	۰/۰۰۰۰	۴۴/۷۰۳۵	۰/۱۲۳۴	۰/۱۲۰۶	۱/۹۲۳۳***	۱/۸۶۴۶***	۲/۱۵۴۰***	۱/۱۱۸۷***	-۰/۰۹۵۱***	AQ1
داده های ترکیبی	۱/۸۵۵۴	۰/۵۵۹۴	۰/۸۳۳۳	۰/۰۰۲۶	۰/۰۰۰۵	۰/۰۵۸۸	۰/۳۸۱۵	-۰/۰۵۳۴	۰/۰۳۸۹	۰/۰۱۶۷	AQ2
داده های ترکیبی	۱/۸۵۷۸	۰/۰۱۸۱	۲/۴۱۷۶	۰/۰۰۷۵	۰/۰۰۴۴	-۰/۷۷۵۸**	-۰/۴۲۳۶**	۰/۱۳۲۰	۰/۰۰۳۶	-۰/۰۰۰۹	AQ3
داده های ترکیبی	۱/۸۷۲۸	۰/۰۰۴۳	۲/۹۵۶۵	۰/۰۰۹۲	۰/۰۰۰۶	۰/۱۱۷۲**	۰/۱۰۱۳***	۰/۰۴۵۳**	۰/۰۳۱۸	۰/۰۴۶۱	AQ4
داده های ترکیبی	۱/۸۵۴۲	۰/۶۱۶۹	۰/۷۶۴۸	۰/۰۰۲۳	-۰/۰۰۰۷	۰/۹۷۳۶	۰/۶۲۱۵	-۰/۱۷۲۴	-۰/۱۴۸۸	۰/۶۳۶۳	AQ5
داده های ترکیبی	۱/۸۵۴۶	۰/۵۴۳۵	۰/۸۵۲۶	۰/۰۰۲۶	-۰/۰۰۰۴	-۰/۰۹۹۳	۰/۱۵۵۶	۰/۰۱۱۲	-۰/۰۲۳۱	۰/۲۲۷۵	AQ6
داده های ترکیبی	۱/۸۳۱۲	۰/۰۰۲۴	۳/۱۷۵۵	۰/۰۰۹۸	۰/۰۰۶۷	-۰/۱۸۳۷	-۰/۱۵۸۹	-۰/۴۵۹۵***	۰/۰۰۱۵	۰/۰۵۰۸	AQ7
داده های ترکیبی	۱/۸۵۷۶	۰/۲۳۰۶	۱/۳۳۲۲	۰/۰۰۴	۰/۰۰۰۱	۰/۷۳۴۳*	۰/۴۹۸۵	-۰/۰۷۵۷	۰/۰۵۴۷	۰/۰۰۴۹	AQ8
داده های ترکیبی	۱/۸۶۰۱	۰/۲۴۳۳	۱/۳۵۷	۰/۰۰۴	۰/۰۰۰۹	۰/۵۰۰۸	۰/۰۴۵۶	۰/۰۸۰۸	-۰/۰۷۱۰	۰/۰۴۳۸	AQ9
داده های ترکیبی	۱/۸۵۸۵	۰/۳۲۹۲	۱/۱۴۹۰	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰۴	-۰/۹۱۶۴	۰/۱۹۲۹	۰/۳۷۸۶	۰/۰۴۸۷	-۰/۱۰۳۸	AQ10
تعداد نمونه مورد مطالعه: ۱۸۸ شرکت طی سالهای ۱۳۸۰ الی ۱۳۹۴											

***: معناداری در سطح اطمینان ۹۹ درصد

**: معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد

*: معناداری در سطح اطمینان ۹۰ درصد

جدول ۶: نتایج حاصل از برازش مدل برای رشد آتی ارزش بازار سهام در هریک از مراحل چرخه عمر

متغیر کیفیت اطلاعات	β_{k1}	β_{k2}	β_{k3}	β_{k4}	β_{k5}	Adj. R ²	R ²	آماره F	معناداری آماره F	دوربین واتسون	نوع برازش مدل
AQ1	-۰/۰۲۱	۴/۳۱۸۰***	۳/۴۴۴۸***	۲/۰۴۹۷***	۲/۶۹۷۲***	۰/۰۴۶۲	۰/۰۴۹۷	۱۴/۲۸۷۱	۰/۰۰۰۰	۲/۱۹۱۵	داده های ترکیبی
AQ2	۰/۵۴۸۸	۰/۷۳۵۱	-۰/۵۸۸۴	۰/۱۵۶۱	۰/۰۳۲۰	۰/۰۰۳۸	۰/۰۰۷۴	۲/۰۶۷۳	۰/۰۴۳۹	۲/۱۶۹۲	داده های ترکیبی
AQ3	-۰/۴۰۰۴	-۰/۷۱۵۸**	-۰/۶۰۵۵*	۰/۱۶۱۸	-۰/۷۲۵۴	۰/۰۰۶۳	۰/۰۰۹۹	۲/۷۵۸۲	۰/۰۰۷۴	۲/۱۷۲۷	داده های ترکیبی
AQ4	-۰/۰۲۰۵	۰/۰۳۵۶	-۰/۱۲۱۱	-۰/۰۵۲۵	-۰/۰۷۹۹	۰/۰۰۳۵	۰/۰۰۷۱	۱/۹۸۲۷	۰/۰۵۳۹	۲/۱۶۴۹	داده های ترکیبی
AQ5	۵/۶۷۹۳*	۱/۰۸۸۱	-۵/۰۳۵۲**	۰/۳۵۳۷	-۰/۴۹۳۲	۰/۰۰۷۵	۰/۰۱۱۱	۳/۰۸۱۴	۰/۰۰۳۱	۲/۱۷۰۰	داده های ترکیبی
AQ6	۰/۳۳۸۷	۰/۸۶۱۲***	-۰/۵۶۶۲	-۰/۰۸۴۱	-۱/۱۷۶۴	۰/۰۰۸۱	۰/۰۱۱۷	۳/۲۶۵۷	۰/۰۰۱۸	۲/۱۶۴۲	داده های ترکیبی
AQ7	-۰/۱۳۵۰	-۰/۳۲۷۳	-۰/۸۲۴۵***	-۰/۸۵۸۷	-۰/۱۵۶۳	۰/۰۰۶۰	۰/۰۰۹۷	۲/۶۸۵۱	۰/۰۰۹۰	۲/۱۴۷۴	داده های ترکیبی
AQ8	۱/۰۵۴۵	۰/۲۷۲۰	-۱/۷۵۳۵***	۰/۲۰۷۴	-۰/۴۴۱۵	۰/۰۰۵۷	۰/۰۰۹۳	۲/۵۷۷۳	۰/۰۱۲۰	۲/۱۶۹۳	داده های ترکیبی
AQ9	-۰/۰۱۸۱	۰/۲۰۴۳	-۰/۸۸۷۹***	-۰/۷۷۶۳*	-۰/۱۴۰۳	۰/۰۰۸۷	۰/۰۱۲۳	۳/۴۱۶۵	۰/۰۰۱۲	۲/۱۶۴۸	داده های ترکیبی
AQ10	۱/۵۸۹۱	۰/۰۱۱۷**	۱/۵۸۲۸***	۲/۰۴۸۵	۲/۴۷۳۲	۰/۰۱۰۶	۰/۰۱۴۲	۳/۹۴۴۹	۰/۰۰۰۲	۲/۱۸۷۵	داده های ترکیبی

تعداد نمونه مورد مطالعه: ۱۸۸ شرکت طی سالهای ۱۳۸۰ الی ۱۳۹۴

***: معناداری در سطح اطمینان ۹۹ درصد

** : معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد

*: معناداری در سطح اطمینان ۹۰ درصد

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به بررسی سودمندی معیارهای کیفیت گزارشگری مالی بر مؤلفه‌های رشد آتی شرکت‌ها در فرآیند چرخه حیات پرداخته است. در ادبیات پژوهشی از کیفیت گزارشگری مالی به عنوان ابزاری برای کاهش عدم تقارن اطلاعاتی یاد شده است. در این مقاله برای اندازه‌گیری معیارهای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری از معیارهای قرینه نوسان سود عملیاتی، قرینه قدرمطلق کل ارقام تعهدی، هموارسازی سود، قرینه قدرمطلق تعدیلات سنواتی، قرینه قدرمطلق مدیریت سود واقعی (هزینه تولید غیرعادی)، قرینه کل ارقام تعهدی، قرینه قدرمطلق خطای برازش دریافتی‌ها بر درآمد فروش، قرینه قدرمطلق ارقام تعهدی غیرنرمال، قابلیت پیش‌بینی سود و پایداری سود استفاده شده است.

طبق مطالعات زیمرمن (۲۰۱۳) و دیچو و همکاران (۲۰۱۰)، معیارهای کیفیت اطلاعات حسابداری در ادبیات موضوعی به طور گسترده‌ای تعریف شده‌اند و از لحاظ اعتبار (قابلیت تأیید) به با ابهام مواجه هستند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد معیار قرینه نوسان سود عملیاتی، در هر یک از مراحل رشد، بلوغ و تزلزل بر رشد داراییها تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین متغیر مذکور در مراحل رشد، بلوغ، تزلزل و افول بر رشد آتی درآمد فروش و ارزش بازار سهام تأثیر مثبت و معناداری دارد. متغیر قرینه قدرمطلق کل ارقام تعهدی در مراحل رشد و افول بر رشد آتی داراییها تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین متغیر یاد شده در هیچ یک از مراحل چرخه عمر تأثیر معناداری بر رشد آتی درآمد فروش و ارزش بازار سهام ندارد. متغیر قرینه همبستگی تغییر جریانهای نقدی عملیاتی و ارقام تعهدی در مراحل تزلزل و افول بر رشد آتی داراییها و درآمد فروش تأثیر مستقیم و معناداری دارد. اما بر متغیر رشد آتی ارزش بازار سهام تأثیر گذار نیست. متغیر قرینه قدرمطلق تعدیلات سنواتی در تمامی مراحل معرفی، رشد، بلوغ، تزلزل و افول بر رشد آتی داراییها تأثیر مستقیم و معناداری دارد و همچنین متغیر مذکور در مراحل بلوغ، تزلزل و افول مثبت و معنادار است، اما در هیچ یک از مراحل چرخه عمر تأثیر معناداری بر رشد ارزش بازار سهام ندارد. متغیرهای قرینه کل ارقام تعهدی در مرحله رشد بر رشد آتی ارزش بازار سهام تأثیر مثبت و معناداری دارد و در سایر مراحل چرخه عمر رابطه معنادار نیست. متغیر قرینه قدرمطلق خطای برازش دریافتی‌ها بر درآمد فروش در مرحله تزلزل بر رشد آتی داراییها تأثیر مثبت و معناداری دارد. و در نهایت

متغیرهای مدیریت سود واقعی (هزینه تولید غیرعادی)، قرینه قدرمطلق افلام تعهدی غیرنرمال و متغیرهای قابلیت پیش‌بینی سود و پایداری سود در هیچ‌یک از مراحل چرخه عمر شرکت‌ها تأثیر معناداری بر مؤلفه‌های رشد آتی ندارند.

عمده‌ترین نتایج بدست آمده پژوهش، مطابق با زیمرمن (۲۰۱۳) و دیچو و همکاران (۲۰۱۰)، نشان دهنده این موضوع است که برخی محققان تمایل دارند از کیفیت گزارشگری مالی به عنوان عامل محرک درجه اول^{۱۲} ارزش شرکت بدون هیچ تئوری پشتوانه یاد کنند. این در حالی است که به اعتقاد زیمرمن (۲۰۱۳)، کیفیت گزارشگری مالی در بهترین حالت، تنها عامل درجه دوم محرک ارزش شرکت است. به عبارت دیگر پس از آن که معیارهای درجه اول اقتصادی بر شرکت تأثیرگذار باشند، آنگاه معیارهای کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند بر عملکرد شرکت تأثیرگذار باشد.

نتایج حاصل از پژوهش می‌تواند مورد استفاده تحلیل‌گران، سهامداران و سرمایه‌گذاران شرکتهای بورس اوراق بهادار تهران قرار گیرد. آنان همواره به دنبال برآورد مؤلفه‌های رشد آتی هستند و یکی از ابزارهای آنان، استفاده از اطلاعات صورتهای مالی است. در صورتی که کیفیت اطلاعات نادیده گرفته شود این امر، ممکن است موجب کاهش دقت برآورد رشد آتی شرکت‌ها گردد. برای پژوهش‌های آتی، پیشنهاد می‌گردد از روش‌های داده‌کاوی برای سنجش تأثیر معیارهای کیفیت اطلاعات بر رشد آتی شرکت‌ها در سطح صنایع مختلف استفاده گردد.

محدودیت‌ها

پژوهش‌های تجربی در علوم اجتماعی نظیر حسابداری با برخی از محدودیتها در خصوص تعمیم نتایج به کل جامعه آماری روبرو هستند. عواملی نظیر عدم دسترسی به داده‌های برخی از شرکت‌ها و همچنین وجود وقفه‌های معاملاتی قیمت سهام، موجب کاهش تعداد نمونه گردیده و قابلیت تعمیم نتایج به کل شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران ممکن است تحت تأثیر قرار گیرد. همچنین وجود عوامل بسیاری نظیر جو روانی حاکم بر بورس اوراق بهادار تهران و تأثیرپذیری آن از نرخ تورم و شرایط اقتصادی و سیاسی، ممکن است موجب تأثیرپذیری برخی از متغیرهای پژوهش نظیر ارزش بازار سهام شرکت‌ها و سود عملیاتی آنها در طول دوره پژوهش گردد.

یادداشتها

1. Noisy Theoretical Construct	2. Validity
3. First Order Driver	4. Casual Relations
5. Agency Theory	6. Contracts Theory
7. Target Profit	8. Managers' Opportunistic Behavior
9. Accounting Measurement System	10. Pool
11. Panel	12. First Order Driver

منابع

آقایی، محمدعلی و رحمانی، حلیمه. (۱۳۹۲). ارائه مدلی برای ارزیابی تأثیر گذاری خصوصیات کیفی بر سودمندی گزارشگری مالی، فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۲۰، صص: ۱۷-۴.

ابراهیمی، سید کاظم؛ بهرامی‌نسب، علی و جعفری پور، خدیجه. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر کیفیت حسابداری بر عدم تقارن اطلاعاتی با در نظر گرفتن چرخه عمر شرکتها، فصلنامه دانش حسابداری مالی، شماره ۱۷، صص: ۱۱۰-۹۳.

اثنی عشری، حمیده و اسدی، غلامحسین. (۱۳۹۴). معیارهای سنجش کیفیت اطلاعات حسابداری و بازده اضافی مطلق، فصلنامه دانش حسابداری مالی، شماره ۱۳، صص: ۶۹-۴۷.

افلاطونی، عباس و امیربختیاروند، امین. (۱۳۹۵). تأثیر کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت افشاء بر هزینه سرمایه: رویکرد متغیرهای ابزاری، فصلنامه حسابداری مالی، شماره ۳۱، صص: ۵۰-۳۰.

حصارزاده، رضا؛ اعتمادی، حسین؛ آذر، عادل و رحمانی، علی. (۱۳۹۵). طراحی مدل کمیته‌سازی عدم اطمینان بر اساس معیارهای کیفیت داده‌های حسابداری، مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۵۰، صص: ۱۳۶-۸۹.

حقیقت، حمید و رایگان، احسان. (۱۳۸۷). نقش هموارسازی سود بر محتوای اطلاعاتی سودها در خصوص پیش‌بینی سودهای آتی، بررسیهای حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵، شماره ۵۴، صص: ۴۶-۳۳.

دهدار، فرهاد و آقایی، محمدعلی. (۱۳۹۱). طراحی و تبیین الگوهای برتر ارزشگذاری مبتنی بر عایدات حسابداری و جریان وجوه نقد در فرآیند چرخه حیات شرکت،

- دوفصلنامه راهبردهای بازرگانی، شماره ۲، صص ۲۴-۱.
- صفری گرایلی، مهدی و رعایی، فاطمه. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی با کارایی سرمایه‌گذاری و تأثیر ساختار سررسید بدهی‌ها بر این رابطه، فصلنامه مدیریت دارایی و تأمین مالی، شماره ۱۶، صص ۹۸-۸۳.
- فخاری، حسین و قورچایی، عبدالصمد. (۱۳۹۵). اطلاعات حسابداری، هزینه سرمایه و بازده مازاد سهام با تأکید بر نقش کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه مطالعات حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۸، صص: ۳۱-۱۶.
- کردستانی، غلامرضا و خاتمی، زینت. (۱۳۹۵). بررسی ارتباط بین کیفیت اطلاعات حسابداری و حسابداری محافظه‌کارانه با ریسک سقوط قیمت سهام، فصلنامه دانش حسابداری مالی، شماره ۱۵، صص: ۱۲۹-۱۰۹.
- مرادی، محمد و اسکندر، هدی. (۱۳۹۳). بررسی کیفیت سود طی چرخه عمر در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه دانش حسابداری، شماره ۱۹، صص ۱۳۹-۱۲۱.
- مشایخ، شهناز و نیکبخت، زهرا. (۱۳۹۵). تأثیر محافظه‌کاری حسابداری بر حجم تأمین مالی شرکت‌ها، فصلنامه پژوهش حسابداری، شماره ۲۰، صص: ۶۰-۴۳.
- مهرانی، ساسان؛ کامیابی، یحیی و غیور، فرزاد. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر شاخص‌های کیفیت سود بر قدرت مدل‌های پیش‌بینی درماندگی مالی، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۸۷، صص ۱۰۳-۱۲۶.
- Barth, M. E. Cram, D. Nelson, K. (2001). Accruals and the Prediction of Future Cash Flows. *The Accounting Review*, 76, pp. 27-58.
- Bharath, S. T., Sunder, J., & Sunder, S. V. (2008). Accounting quality and debt contracting. *The Accounting Review*, 83(1), 1-28.
- Bhattacharya, U., Daouk, H., Welker M., (2003). The World Price of Earnings Opacity. *The Accounting Review*, 78(3), pp. 641-678.
- Biddle, G. C., Hilary, G., & Verdi, R. S. (2009). How does financial reporting quality relate to investment efficiency? *Journal of Accounting and Economics*, 48, pp. 112-131.
- Chen, F., Hope, O. K., Li, Q. and Wang, X. (2011). Financial reporting quality and investment efficiency of private firms in emerging markets. *The Accounting Review*, 86 (4), pp. 1255-1288.
- Cheng, M., Dhaliwal, D., and Zhang, Y. (2013). Does investment efficiency improve after the disclosure of material weaknesses in

- internal control over financial reporting? *Journal of Accounting and Economics*, 56(1), pp. 1-18.
- Dickinson, V. (2011). Cash flow patterns as a proxy for firm life-cycle, *Accounting Review*, 86, pp. 1969-1994.
- DeAngelo, H. and DeAngelo, L. (2006). The irrelevance of the MM dividend irrelevance theorem, *Journal of Financial Economics*, 79, pp. 293-315.
- Dechow, P., & Dichev, I. (2002). The quality of accruals and earnings: the role of accruals in estimation errors, *The Accounting Review*, 77, pp. 35-59.
- Dechow, P., Ge, W., & Schrand, C. (2010). Understanding Earnings Quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, 50, pp. 35-59.
- Dechow P.M., S.A. Richardson, I. Tuna.(2003). Why are Earnings Kinky? An Examination of the Management Explanation, *Review of Accounting Studies*, 8, PP. 355-384.
- Defond, M., & Jiambalvo, J. (1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 17, pp. 145-176.
- Donelson, D., Jennings, R. & McInnis, J. (2011). Changes over time in the revenue-expense relation: Accounting or economics, *The Accounting Review*, 86, pp. 945-974.
- Doyle, J., Ge, W., & McVay, S. (2007). Accruals quality and internal control over financial reporting. *The Accounting Review*, 82, pp. 1141-1170.
- Francis, J., LaFond, R., Olsson, P. M., & Schipper, K. (2004). Cost of equity and earnings attributes. *The Accounting Review*, 79, pp. 967-1010.
- Francis, J., Olsson, P., & Schipper, K. (2006). Earnings Quality. *Foundations and Trends in Accounting*, 4, 259-340.
- Grullon, G., Michaely, R. & Swaminathan, B. (2002). Are dividend changes a sign of firm maturity? *Journal of Business*, 75, 387-423.
- Hope, O.K., Thomas, W.B. & Vyas, D. (2017). Stakeholder demand for accounting quality and economic usefulness of accounting in U.S. private firms. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36, pp. 1-25.
- Keating, A., & Zimmerman, J. (1999). Depreciation-policy changes: Tax, earnings management and investment opportunity incentives. *Journal of Accounting and Economics*, 28, pp. 359-389.
- Kim, D., and Qi, Y. (2010). Accruals quality, stock returns, and macroeconomic conditions. *The Accounting Review*, 85, pp. 937-978.

- Leuz, C. (2004). Proprietary versus nonproprietary disclosures: evidence from Germany. *The Economics and Politics of Accounting*, 15, pp. 10-24.
- Li, F., & Shroff, N. O. (2010). Financial reporting quality and economic growth. (working paper), University of Michigan.
- Lim, J., Lee, J., & Chang J. (2015). Financial reporting quality of target companies and acquirer returns: evidence from Korea. *International Journal of Accounting & Information Management*, 23, pp.16-41.
- McNichols, M. F., & Stubben, S. R. (2008). Does earnings management affect firms' investment decisions? *The Accounting Review*, 83(6), pp. 1571-1603.
- Palepu, K. G., & Healy, P. M. (2008). Business analysis & valuation: Using financial statements (4 ed.). Ohio: South-Western Cengage Learning.
- Piotroski, J. (2003). Discretionary segment reporting decisions and the precision of investor beliefs. Working Paper, University of Chicago.
- Porter, M. (2004). Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors, First Free Press Export Edition.
- Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation. *Journal of Accounting and Economics*, 42, pp. 335-370.
- Zimmerman, J.L. (2013). Myth: External Financial Reporting Quality Has a First-Order Effect on Firm Value. *Accounting Horizons*, 27, pp. 887-894.
- Zhai, J., & Wang, Y. (2016). Accounting information quality, governance efficiency and capital investment choice. *China Journal of Accounting Research*, 9, pp. 251-266.